

Importanța regulilor în preșcolaritate o necesitate

„Cei care educă copiii sunt demni de mai multă onoare decât cei care le dau viață; de aceea, pe lângă viață, dăruieți copiilor și arta de a trăi bine, educându-i”.

ARISTOTEL

A educa un copil înseamnă să-l ajuți să se autocontroleze, să-l încurajezi, să-l îndrumi în a-și corecta singur greșelile, să-l motivezi atunci când este cazul. Punctul cheie al disciplinării la vârsta preșcolară îl reprezintă regulile, care exprimă așteptarea adulților privitor la modul în care copiii trebuie să se comporte, urmate de consecințe clare. Structura de rezistență a unei dezvoltări sănătoase o reprezintă disciplina care se bazează pe explicarea motivelor care stau la baza regulilor și consecințelor aplicate în condițiile manifestării comportamentelor nepotrivite.

Articolul pe care îl doresc să-l supun atenției pornește dintr-o situație reală, trăită la o grupă mare de preșcolari pe care o coordonez. Am preluat această grupă de preșcolari în luna septembrie 2024.

Ca orice început înainte de toate, am identificat ce reguli sunt importante și dorim să fie respectate în sala de grupă. Odată ce am identificat regulile care am dorit să fie respectate, le-am formulat cât mai specific și le-am explicat pe înțelesul copiilor, solicitându-le să le repete. Alături de comunicarea și explicarea regulilor am considerat că este necesar să le explicăm care vor fi efectele sau consecințele nerespectării regulilor. Oricât de mic ar fi, copilul poate înțelege că un anumit comportament implică niște efecte sau consecințe și are libertatea de decizie dacă dă curs sau nu unui anumit comportament.

Recent doi-trei părinți din grupă, și-au manifestat dezacordul cu privire la faptul că preșcolarii trebuie să aibă/ să respecte reguli la grădiniță. Poate gândindu-se la faptul că de cele mai multe ori adulții folosesc regulile sub o formă coercitivă (efectul lor fiind total inefficient din perspectiva nevoii de învățare a copiilor).

Dar revenind la propria-mi părere, pledez pentru o educație bazată pe reguli, deoarece regula este un instrument de învățare a abilităților sociale. Regula creează contextul care asigură o bună desfășurare a activităților din grădiniță. O bună desfășurare a activității la grupă presupune stabilirea unor reguli clare. Regula ghidează comportamentul copiilor într-o situație socială. Copiii au nevoie permanentă de ghidare din partea adulților în ceea ce privește recunoașterea și respectarea regulilor de comportament în anumite situații sociale.

Principiul de aur în implementarea și respectarea oricăror reguli pornește din familie, adulții din familie trebuie să se pună ei între ei de acord asupra regulilor care vor fi implementate. Dacă atât mama, cât și tatăl s-au pus de acord, respectă aceleași reguli și se așteaptă și de la copii să respecte regulile care au fost clar comunicate, atunci copilul va primi un mesaj clar și ferm din partea părinților. Dacă însă părinții se contrazic între ei și mai ales de față cu copilul, acesta din urmă va pricepe repede că regulile sunt interpretabile în funcție de context sau de persoana alături de care se află și se va adapta în afara casei, la diferitele reguli și rutine. Regulile și rutinele obișnuiesc copiii cu moduri de comportament. Copiii sesizează repede atunci când adulții sunt neconcordanți între ceea ce spun și ceea ce fac.

Cea mai bună modalitate prin care copiii învață regulile este să le testeze. Testarea este o modalitate prin care copiii testează limitele impuse de adulți, pentru a vedea ce se întâmplă. Dacă adultul nu are un răspuns imediat (de exemplu: nu aplică o consecință imediată pentru încălcarea regulii, copiii învață să ignore pe viitor regulile).

În vederea elaborării unor reguli eficiente este important să ținem cont de următoarele aspecte:

- Identificarea nevoii de a corecta (*ceva*) o situație;
- Formularea regulii într-o manieră pozitivă, pe înțelesul copiilor, trebuie să exprime comportamentul așteptat de la copii, să avem în vedere evitarea formulărilor neadecvate (care încep cu „*nu*”);
- Stabilirea regulii și consecințele ei împreună cu copiii;
- Regulile trebuie reamintite constant pentru a fi eficiente se recomandă și afișarea lor în loc vizibil pentru copii;
- Folosirea regulii ca pe un instrument ce îi lasă copilului posibilitatea de alegere cum să se comporte;
- Consecințele încălcării regulii trebuie să fie în concordanță cu nivelul vârstei cronologice a copilului și cu nivelul său de dezvoltare cognitiv;
- În vederea numărului ideal de reguli de urmat de către preșcolari trebuie să ținem cont de capacitățile lor cognitive, de a înțelege și a memora ceea ce le transmitem. Două-trei reguli sunt suficiente, pe măsură ce copilul demonstrează că poate urma regulile, putem introduce treptat noi reguli;
- Atunci când regulile nu sunt respectate, aplicați imediat consecințele;
- Regulile trebuie respectate de toți acei ce vin în contact cu ele.

În concluzie, formularea unei reguli creează doar contextul propice pentru manifestarea comportamentului așteptat, nu garantează în mod automat respectarea ei.

**Prof. educație timpurie Curleancă-Năstase Mariana
Grădinița cu PP „Dumbrava Minunată” Tulcea**